

NYTT fra NIVA

Varsko om veterinærmedisin

Dagens risikovurderinger av medisinbruk i havbruksnæringen fanger ikke opp langtidsvirkninger i tilstrekkelig grad.

Havbruksnæring, eller akvakultur, er en viktig industri for matproduksjon både nasjonalt og internasjonalt, og som de siste årene har vokst betraktelig. En stor utfordring for næringen er lakselus, og bruken av legemidler er ofte avgjørende i kampen mot disse øko-parasittene.

I en nylig publisert artikkel tar tre forskere fra Norsk institutt for vannforskning (NIVA) til

orde for at dagens risikovurderinger av slike veterinærmedisiner til bekjempelse av lakselusen ikke er tilstrekkelige, og bør suppleres av ytterligere forskning og dialog rundt hvordan virkningen av kjemikalier kan og skal vurderes, samt innføring av mer hensiktsmessige risikovurderingsstrategier enn de som er i bruk i dag.

Miljøkonsekvenser

– Med stadig mer motstandsdyktig lakselus, og dermed mer aggressiv behandling av lusen, kan organismer som ikke er målet for behandlingen

bli skadelidende, sier Adam Lillicrap, forsker i NIVA og førsteforfatter av artikkelen.

Veterinærmedisin som brukes i havbruksnæringen i dag er strengt kontrollert med tillatelser utstedt på landsbasis. For å få en brukstillatelse, må søkeren oppfylle retningslinjer utviklet av *International Cooperation on Harmonisation of Technical Requirements for Registration of Veterinary Medicinal Products (VICH)*. VICH er et trilateralt program (EU-Japan-USA) som tar sikte på å harmonisere tekniske krav for veterinærproduktregistrering. Selv om retningslinjene knyttet spesifikt til fare- og risikovurderinger for miljøet er relativt strenge, er de økotoksikologiske testene som kreves ikke alltid relevante for spesifikke stoffer.

Tre tiltak

Nærings- og fiskeridepartementet, Sjømat Norge og Norske Sjømatbedrifters Landsforening har alle erkjent utfordringene i akvakulturnæringen og de potensielle miljøkonsekvensene bruk av veterinærmedisin medfører.

For å dempe konsekvensene akvakulturprosesser har på miljøet i Norge, har det blitt implementert følgende tre tiltak: helt eller delvis tilbaketrekning av konsesjonsgodkjenning på steder der problemene er størst; gjennomgang og oppfølging av interne systemer for lakselus og veterinære legemidler som brukes av industrien; og økt tilsyn med bruken av legemidler.

– Åpenbart utilstrekkelig

Hvordan disse tiltakene vil bli gjennomført i praksis – eller påvirkningen de vil ha på miljøet og risikovurderingen av veterinære legemidler – er foreløpig uklart.

– Det er vårt ansvar som miljøforskere til å beskytte miljøet mot uheldige virkninger av kjemikalier, sier Lillicrap.

– Spørsmålet er om datagrunnlaget i dagens risikovurderinger er tilstrekkelig for legemidler som brukes i dagens havbruksnæring. Standard akutte og kroniske økotoksikologiske data kan være hensiktsmessig for å vurdere miljøfarer for et stort antall stoffer, men det er åpenbart ikke tilstrekkelig for stoffer som spesifikt påvirker

visse organismer eller der farer ikke kan forutses basert på standardiserte tester alene.

Lillicrap var blant forskerne bak studien omtalt på forskning.no i mars i år, der de fant at legemidler som brukes for å holde lakselus unna oppdrettsanleggene, kan ha større effekt enn antatt på andre arter.

– For å forbedre miljø sikkerheten rundt havbruksnæringen trengs ytterligere forskning, slår Lillicrap fast.

– En ny klassifiseringsordning for vurdering av hvor pålitelig data er – som omfatter også ikke-standardiserte tester – bør være berettiget i fremtiden.

Helhetlig tilnærming

Forfatterne understreker i artikkelen, som er publisert i tidsskriftet *Environment International*, at disse vurderingene ikke er ment å diskreditere nåværende risikovurderingspraksis eller kravene som er fastsatt i dagens reguleringsbestemmelser.

– Vi føler imidlertid at dette er et minimumskrav, sier Lillicrap.

– En mer helhetlig tilnærming er nødvendig, som kanskje kan føre til en revisjon av VICH for å gjøre dette regelverket mer på linje med andre reguleringer.

Økte krav, men også økt sikkerhet

Dette kan riktignok føre til økte krav for å få brukstillatelser for veterinærmedisiner, men målrettede metoder for visse grupper av stoffer vil til slutt gi bedre beskyttelse for miljøet enn flere vanlige – og akutte – økotoksikologiske data alene.

– For å nå dette målet, oppfordrer vi myndighetene og næringslivet til å søke veiledning, og til å engasjere seg i dialog om hvordan man skal vurdere stoffer mer hensiktsmessig, avslutter Adam Lillicrap.

Referanse

Lillicrap m.fl (2015): “Recommendations for the inclusion of targeted testing to improve the regulatory environmental risk assessment of veterinary medicines used in aquaculture” i *Environment International*, vol 85.